

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "ГАРАЩЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ"

(Заява № 26873/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

16 квітня 2009 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Гаращенко проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли: Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*, Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert), Рената Ягер (Renate Jaeger), Марк Віллігер (Mark Villiger), Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefivre), Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*, Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*, та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*, після обговорення за зачиненими дверима 24 березня 2009 року, виносить таке рішення, що було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 26873/05), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України п. Валентином Миколайовичем Гаращенко (далі — заявник) 21 червня 2005 року.
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.
3. 7 вересня 2006 року Голова п'ятої секції вирішив направити цю заяву Уряду. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції він також вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1952 році та проживає у місті Черкаси, Україна.
5. Заявник є юристом. У 1998 році він представляв інтереси приватної компанії «Д.» та надавав юридичні послуги згідно з укладеною між ними угодою; однак компанія не розраховувалась за надані послуги.
6. Рішеннями від 14 липня 2000 року та 26 жовтня 2000 року Черкаський обласний арбітражний суд (після червня 2001 року — Черкаський обласний господарський суд) зобов'язав компанію «Д.» сплатити заявнику 308 332 грн 67 коп¹.
7. Ці рішення набрали законної сили, і 24 листопада та 4 грудня 2000 року державна виконавча служба (далі — виконавча служба) відкрила виконавче провадження. В ході цього провадження заявнику було сплачено в цілому 4000 грн.
8. Не задоволений тривалим виконанням рішень, 25 травня 2001 року заявник звернувся до Черкаського обласного арбітражного суду з позовом до виконавчої служби з метою відшкодування матеріальної шкоди, спричиненої їй бездіяльністю.
9. 10 квітня 2002 року суд задовольнив вимоги заявника, зазначивши, що виконавча служба не вжила заходів для виконання рішень від 14 липня 2000 року та 26 жовтня 2000 року, і присудив йому відшкодування в сумі 308 332 грн 67 коп.², яка має бути сплачена з державного бюджету. Суд також зауважив, що виконавча служба все ще має можливість стягнути ці кошти з компанії «Д.» для покриття своїх витрат. 29 жовтня 2002 року та 25 вересня 2003 року Київський господарський апеляційний суд та Вищий господарський суд України відповідно відхилили апеляційну скаргу відповідача щодо цього рішення. В подальшому, у 2005–2007 роках, Державне казначейство України, яке є основним

¹ Приблизно 68 492,20 євро на той час.

² Приблизно 68 200,30 євро на той час.

розпорядником державного бюджету, також намагалось оскаржити в апеляційному порядку це рішення, але суди зазначили, що воно не мало достатніх повноважень на це оскарження.

10. 22 листопада 2002 року заявник звернувся до виконавчої служби з вимогою відкрити виконавче провадження. Однак згідно з твердженнями заявника це провадження було відкрито тільки після того, як він подав декілька відповідних скарг до суду. Пізніше виконавчий лист заявника передавали від одного управління виконавчої служби до іншого з різних підстав; цей лист також було передано до Державного казначейства України для подальшого виконання, але згодом повернено назад до виконавчої служби. Крім того, остання зупиняла та поновлювала виконавче провадження декілька разів. Заявник подавав до судів численні скарги, стверджуючи про бездіяльність з боку виконавчої служби; у деяких випадках суди визнали такі скарги обґрунтованими (наприклад, за ухвалами від 28 лютого 2003 року, 13 грудня 2004 року, 22 квітня та 2 червня 2005 року).

11. У серпні 2008 року заявник звернувся до Черкаського господарського суду з позовом до виконавчої служби з метою отримання додаткового відшкодування матеріальної шкоди, яка була спричинена бездіяльністю ДВС (а саме, через зріст інфляції, приблизно 3 %, та витрати на юридичну допомогу). 28 листопада 2008 року суд задовольнив позов та присудив заявнику 292 720 грн. 63 коп.³, які має бути сплачено Державним казначейством України з державного бюджету. Виконавча служба подала апеляційну скаргу. Ймовірно, що провадження досі триває у Київському господарському апеляційному суді.

12. У грудні 2008 року заявник звернувся до місцевого відділу виконавчої служби з вимогою поновити виконавче провадження за рішенням від 10 квітня 2002 року. 4 грудня 2008 року виконавча служба відхилила цю вимогу через недотримання заявником територіальної підвідомчості.

13. На даний час рішення від 10 квітня 2002 року залишається невиконаним.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

14. Відповідне національне законодавство викладено у справі «*Ромашов проти України*» (*Romashov v. Ukraine*), № 67534/01, пп. 16–19, рішення від 27 липня 2004 року).

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ

15. Посилаючись на пункт 1 статті 6 Конвенції, статтю 13 Конвенції та статтю 1 Першого протоколу заявник скаржився на тривале виконання рішення від 10 квітня 2002 року.

Суд розглядатиме ці скарги за статтею 1 пункту 6 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу, які у відповідних частинах передбачають таке:

П у н к т 1 с т а т т і 6 К о н в е н ц і ї

«Кожен має право ... на розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

«Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

С т а т т я 1 П е р ш о г о п р о т о к о л у

---

³ Приблизно 32 355,20 євро на той час.

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів...».

A. ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

16. Посилаючись на провадження, яке на цей час триває у національних судах з огляду на апеляційну скаргу Державного казначейства України на рішення від 10 квітня 2002 року (див. вище п. 9), Уряд стверджував, що зазначене рішення ще не набрало законної сили, та просив Суд відхилити цю заяву як передчасну.

17. Заявник не погодився з цим твердженням, стверджуючи, що рішення від 10 квітня 2002 року набрало законної сили та підлягає виконанню.

18. Суд зазначає, що спроби Державного казначейства України оскаржити зазначене рішення виявились невдалими. Отже, Суд відхиляє заперечення Уряду.

19. Суд зазначає, що заява заявника не є очевидно необгрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, Суд визнає її прийнятною.

B. ЩОДО СУТІ

20. У цій справі Уряд не надав будь-яких зауважень щодо суті.

21. Суд повторює, що вже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу в подібних справах (див., наприклад, «*Лисенко проти України*» (*Lysenko v. Ukraine*), № 18219/02, п. 26, рішення від 7 червня 2007 року). Суд не знаходить підстав відходити від своєї прецедентної практики у цій справі.

22. Відповідно у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу щодо тривалого виконання рішення, винесеного на користь заявника.

II. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

23. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

24. У якості відшкодування матеріальної шкоди заявник вимагав сплатити несплачений борг за рішенням від 10 квітня 2002 року та відшкодувати збитки, понесені через інфляцію, в розмірі 149 030 грн. 67 коп.⁴ На підтвердження останньої вимоги заявник надав детальну калькуляцію на основі індексації інфляції, видану Державним комітетом статистики України. Він також вимагав 300 000 грн.⁵ відшкодування моральної шкоди.

25. Уряд оскаржив ці вимоги як завищені та безпідставні. Щодо вимоги про відшкодування інфляційних втрат Уряд стверджував, що ця вимога має бути відхилена через існування ефективного національного заходу, який був доступним для заявника і яким, на думку Уряду, він не скористався.

---

⁴ Близько 20 380 євро.

⁵ Близько 41 025,90 євро.

26. Суд зазначає, що не підлягає сумніву те, що держава досі має зобов'язання виконати це рішення.

27. Щодо вимоги, яка стосується інфляційних витрат, Суд вважає, що немає необхідності розглядати цю вимогу на цьому етапі провадження, приймаючи до уваги існування провадження у національних судах, яке було направлено на встановлення суми цих витрат, понесених через бездіяльність державних виконавців (див. вище п. 11).

28. Також Суд звертає увагу на те, що заявник мав зазнати моральної шкоди через встановлені порушення. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості згідно із статтею 41 Конвенції, Суд присуджує заявнику 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

29. Заявник вимагав 160 грн. 95 коп.⁶ компенсації поштових витрат.

30. Уряд не оскаржив суму, яку вимагав заявник.

31. Розглянувши позицію Уряду, Суд присудив заявнику 22 євро за цією вимогою.

С. Пеня

32. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення статті 1 Першого протоколу.

4. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити:

i) несплачений борг за рішенням від 10 квітня 2002 року;

ii) 2000 (дві тисячі) євро відшкодування моральної шкоди та 22 (двадцять два) євро відшкодування судових витрат плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум. Ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 16 квітня 2009 року згідно з пунктами 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар

Райт МАРУСТ
Голова

---

⁶ Близько 22 євро.